

O'ZBEKISTON ADABIYOTI VA SAN'ATI

1956-YIL 4-YANVARDAN
SHIQA BOSHLAGAN

АДАБИЙ-БАДИЙ, МАЪНАВИЙ-МАЪРИФИЙ, ИЖТИМОЙ ГАЗЕТА

№ 9 (4511)
2019 йил 1 март

Ибрат мактаби нафақат Наманган вилояти, балки бутун мамлакатимизга хизмат қилиши керак. Бу ердаги шароитларни, ўқувчиларнинг билимини кўриб, ҳамма ота-оналар ҳавас қилсин. Хоҳласа, ёшлар бошқа вилоятлардан келиб ўқисин.

Шавкат МИРЗИЁЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти

ИБРАТ МАКТАБИ

Бугунги кунда мамлакатимизнинг турли ҳудудларида олтига ижод мактаби фаолият юритмоқда. Яқинда давлатимиз раҳбари Сирдарё вилоятига қилган ташрифи чоғида ҳасос шоира Ҳалима Худойбердиева ижод мактабига ҳам асос солинди.

Маълумки, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 13 апрелдаги «Наманган вилояти Тўрақўрғон туманида атоқли маърифатпарвар Исҳоқхон тўра Ибрат номидаги ёдгорлик мажмуасини ташкил этиш тўғрисида»ги қарори асосида умумий қиймати 13 миллиард 500 миллион сўм бўлган Исҳоқхон Ибрат мажмуаси бунёд этилган эди. Икки гектардан зиёд майдонни

эгаллаган ушбу мажмуа сўлим боғ, музей ва чет тилларга ихтисослаштирилган 400 ўринли мактаб-интернат, миллий меъморлик услубидаги айвон, ҳудуддаги Ғойибназар қози мадрасаси меъморий ёдгорлиги асосида халқ амалий санъати ва бадий хўнарамандлик маркази, Ибрат номидаги замонавий босмахона ҳамда 140 ўринли мактабгача таълим муассасасини ўз ичига олган. Аини пайтда наманганлик ёш ижодкорлар бу сўлим илм даргоҳида мароқ билан таҳсил олмақдалар.

МАҚОМ САНЪАТИДА ЯНГИ ДАВР

Давлатимиз раҳбари томонидан ўзбек миллий мақом санъатини асраб-авайлаш, ривожлантириш ва кенг тарғиб этиш, ёш авлод қалбига сингдириш, мақом билимдонларини излаб топиш, мақомнинг халқаро миқёсда нуфузини янада ошириш мақсадида қабул қилинган қарор ва фармонлар миллий мақом санъатининг тарихида янги даврни бошлаб берди.

Мақом санъатини ёшлар қалбига сингдириш боғча ёшидаги болалардан бошланиб, болалар мусиқа ва санъат мактабларида «Мақом алифбоси» фани жорий этилди. Таълимнинг ўрта ва олий тизимида «Мақом тарихи ва назарияси» фани киритилиб ўқув дастурлари ва ўқув қўлланмалари яратилди. Республикаимизнинг барча вилоятларида намунавий мақом ансамбллари фаолият бошлади. Президентимиз ташаббуси билан «Ўзбек миллий мақом санъати маркази» ташкил этилди. Ўзбекистон телевидениеси орқали «Мақом алифбоси», «Мақом гулшани», «Зебо Пари» каби мақом санъатига бағишланган туркум кўрсатувлар мунтазам эфирга узатилмоқда.

Жаҳонда илк бор Шаҳрисабз шаҳрида Шарқ халқларининг мумтоз мусиқа намунаси бўлмиш мақомларга бағишланган халқаро Мақом анжумани ўтказилди. Нафақат халқимиз, балки бутун жаҳон халқлари мақомот дунёсидан баҳраманд бўлди.

Кунги кеча II Халқаро мақом санъати анжуманини ўтказишга тайёрлик кўриш чора-тадбирлари тўғрисидаги фармойишнинг имзолангани мақом санъати намуналарини ва ихлосмандларини беҳад қувонтирди.

Иккинчи анжумани аввалгисидан ҳам юксак савияда ташкил этиш масъулияти нақадар улканлиги фармойишда белгиланган вазифаларда ўз ифодасини топган.

Фармойишда навбатдаги мақом санъати анжуманига ҳар томонлама пухта тайёрлик кўриш ва уни юксак савияда ўтказиш учун аниқ кўрсатмалар берилган. Яъни «йўл харитаси»ни ишлаб чиқиб, унга асосланган ҳолда республика ва жаҳон миқёсда анжуманга олимлар ва ижрочиларни жалб этиш ҳамда тарғиботи ташкил қилиш масалалари белгиланган. Республикаимиз ҳудудларида мақом ансамбллари концерти дастурларини юқори савияда ташкил этиш, «Ёш мақом ижрочилари», бастакорлар ўртасида «Мақом йўлида яратилган энг яхши асар» номинациялари бўйича республика танловлари ҳамда таниқли мақомшунос олимлар, тажрибали мақом ижрочилари иштирокида ижодий учрашувлар, маҳорат дарслари ўтказиб боришга эътибор қаратилган. Анжуман доирасида ўтказилган илмий конференцияни «Мақом санъатини ривожлантириш истиқболлари» мавзуси асосида ташкил этиш эса зиммамизда етук хорижий ҳамда маҳаллий мусиқашунос олимларни, таниқли санъаткорлар, етук мутахассислар, фахрий меҳмонларни жалб этиш вазифаси турганидан далолат. Мақом санъатини фалсафий аниқлаш борасида Мақом музейларининг ўрни бекиёс. Шу нуқта назардан Мақом музейларини тарихий, илмий-ижодий манбалар, қадимий ва замонавий чолгу асбоблари, бошқа янги экспонатлар билан бойитиш ишларига алоҳида эътибор қаратиш лозим бўлади.

Энг муҳими, миллий мақом санъатимизни ижро этувчи юксак истеъдод соҳибларини тарбиялаш ва жаҳон саҳналарига олиб чиқиш мақом санъати устозларининг бурчидир.

Сойибжон БЕГМАТОВ,
Ўзбек миллий мақом санъати маркази
бош директори

Муносабат

ОХАНГЛАР ЭЗГУЛИККА ЧОРЛАЙДИ

Кейинги йилларда мамлакатимизда миллий маданиятимиз ва санъатимизни асраб-авайлаш, тараққий эттириш, бутун дунёга намойён этиш, нуфузини янада юксалтириш ҳамда соҳага ёш авлодни кенг жалб қилиш борасида салмоқли ишлар амалга оширилмоқдаки, булар келгусида, шубҳасиз, ўз мевасини беради. Айниқса, Юртбошимизнинг мумтоз санъатимизга қўрсатаётган эътибори ва ғамхўрлиги соҳа ахли, қолаверса, кенг жамоатчилиқнинг эътирофига сазовор бўлаётир.

Айтиш кераки, мусиқа санъатини тараққий эттиришга қаратилган халқаро фестиваллар ва кўрик-тан-

ловларни мунтазам ўтказиш борасида юртимизда муайян тажриба тўпланган. Жумладан, Шарқ халқлари санъаткорларини бир ерга жам қилган «Шарқ тароналари» халқаро мусиқа фестивали, фольклор санъатига бағишланган «Нурли наволар» ва «Буюк ипак йўли» халқаро фольклор фестивали, халқаро мақом санъати ҳамда халқаро бахшчилик фестивалларининг ҳар икки йилда бир марта ўтказилиши миллий маданиятимиз ривожига катта туртки бериши, шубҳасиз. Улар орасида «Шарқ тароналари» халқаро мусиқа фестивали ўзининг бетақорлиги ҳамда нуфузи билан алоҳида ажралиб туради.

Юртбошимиз Шавкат Мирзиёев ушбу фестивалнинг аҳамиятини таъкидлаб, «Шарқ тароналари» мусиқа фестивали ўзининг бетақор руҳи ва қиёфаси, халқлар ўртасида дўстлик ришталарини мустаҳкамлаш, мусиқа санъати анъаналарини асраш, маданий мулоқотни ривожлантириш борасидаги эзгу мақсад-муддаолари билан қисқа муддатда юксак даражага эришиш, деган эди. Дарҳақиқат, 1997 йилда, дастлабки мусиқа байрамида дунёнинг 31 та давлатидан 57 нафар санъаткор қатнашган бўлса, 2017 йилга келиб 58 та мамлакатдан 241 нафар моҳир хонанда ва созанда иштирок этган.

1-март — Ўзбекистон халқ шоири Зулфия тугилган кун

З А Х О Н

Инсон кўзларида жон олар баҳор,
Барча томирида унинг тўлқини.
Ўтмишнинг беҳуда они каби қор,
Беиз, бедард эриб кетар учкуни.

Инсон кўзларида жон олар баҳор,
Ўйинқароқ гўдак сингари булут.
Кўк қовоғи уюқ, ёрқин бир виқор
Кишилар қалбидан боқар бўлиб ўт.

Баҳорнинг сеҳрғар боқий чиройи
Ёшу кекса кўнглин овлайди бирдак.
Кўзгуни синдириб ташлар. Киройи
Ҳар кишининг ёши бу фасл дилдак.

Ҳар нурга, ҳар қушга, ҳар куртакка шод
Бениҳоя яқин бўлади йироқ.
Гўё сенсиз ҳосил бўлади барбод,
Ҳар тикилган чигит кўксинг этар тоғ.

Баҳор бўлмасайди, одамзод албат,
Ўзи кашф этарди, кашф этгандай бахт...

ЖАҲОН АДАБИЁТИ: БАДИЙ ТАРЖИМА ВА ИЗЛАНИШЛАР

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг 2018 йил 5 апрелдаги «Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси фаолиятини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қароридан, дунё адабиётининг энг яхши намуналарини ўзбек тилига таржима қилиш ва чоп этиш, мумтоз ва замонавий адабиётимизнинг энг сара намуналарини хорижий тилларга ўғиртиш ва чет элларда тарғиб этиш тизимини яратиш вазифаси алоҳида белгилаб берилган. Мазкур вазифалар ижросини таъминлаш мақсадида Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси томонидан қатор ишлар амалга оширилмоқда.

Кунги кеча Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлигида «Жаҳон адабиёти дурдоналари: ўзбек тилига таржима қилиш ва чоп этишдаги ютуқлар, муаммолар ва истиқболдаги режалар» мавзусида ўтказилган матбуот анжуманида ушбу йўналишда олиб борилаётган ишлар ҳақида батафсил маълумот берилди.

Мамлакатимиздаги 150 дан ортиқ нашриёт томонидан ҳар

йили 4000 номдаги бадий асар чоп этилмоқда. Шундан 1000 га яқини таржима асарлар бўлиб, 700 таси қайта нашр, 300 таси янги таржима асар ҳисобланади.

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси қошида жамоатчилик асосида таржима ва тарғибот марказини ташкил этиш режалаштирилган, — деди уюшма раиси, Ўзбекистон халқ шоири Сирожиiddин Саййид. — Марказда жаҳон ва қардош тилларидан ўзбек ти-

лига, ўзбек тилидан жаҳон ва қардош тилларига таржима қилувчи юқори малака ва тажрибага эга таржимонлар

Матбуот анжумани

гурҳини шакллантириш, таржимонлар меҳнатига муносиб ҳақ тўлаш, шунингдек, таржима ишлари учун олдиндан қисман тўловлар тартибини жорий этиш кўзда тутилган.

► 2

ҲАР ЛАҲЗАДА УЙҒОН, ҲАР ЛАҲЗАДА ЎС

Фалакнинг безаги бўлган, самовотни сиду синоатларга буркаган, адади миллионми, миллиардми — ёлғиз Ўзига маълум бўлган юлдузлар қачон яралган? Ойдиндан ойдин, майиндан майин нурлари билан қоронгу кечаларни чароғон айлаган Оймомо кўк тоқида илк бора қачон кўринган? Жамики яратиқлар ҳомийси, тирикчилиги гарови бўлмиш бобо Қуёшнинг ёши нечада? Ва ниҳоят, ўзимиз қадам босиб турган, онамиздек мунису муштипар кўҳна заминимиз — сайёрамизни оламлар Эгаси қайси замонларда бунёд айлаган? Коинот гултожи — инсоннинг ўзи қачон яралган?.. Ҳаммасини билгиси келади одамнинг. Аммо буларни билиш, англаш осон иш эмас. Бунинг учун изланиш, ўрганиш, тафаккур қилиш лозим.

Инсон яралибдики, ўз қалбига жўш урган туйғулларни, умиду мақсадларни, юрагини безовта қилган ташвишу изтиробларни, қай йўсинда бўлсин, ифода этишга эҳтиёж сезган. Назаримда, ана шу эҳтиёж фарзанди сифатида китоб аталмиш мўъжиза яралган бўлса, ажаб эмас.

Ҳа, китоб — инсон боласи яратган энг ажиб мўъжиза, энг улуг кашфиётдир. Китоб ҳам ўз-ўзидан яралиб қолмаган, албатта. Одам аввал дарахлар пўстлоқларига, кейин тош-

ларга ўз сўзларини битган. Пўстлоқ ёзувлари ҳам, тош битиклар ҳам аслида китоб. Китоб юксалтирган инсоният тафаккурини. Китоб юксалтирган инсониятнинг орау-мақсадини. Китоб берган эртага умид туйғусини. Китоб берган бугунги дорилмомон кунларни. Китоб инсонни барча мавжудотларнинг улуги айлаган. Фақат китоб билан инсон ўзлигини, одамлигини эсон-омон сақлаб қолиши мумкин. Шу маънода китобсиз ҳаёт йўқ.

► 2

БИЛДИРИШ

2019 йил 4 март куни соат 11:00 да **Шеърят кенгаши**нинг, 5 март куни соат 15:00 да **Адабий танқид кенгаши**нинг ҳамда 6 март куни соат 15:00 да **Драматургия кенгаши**нинг 2018 йил фаолияти якунига бағишланган ҳисобот йиғилишлари бўлади. Ёзувчилар, шоирлар, адабиётшунос олимлар, ёш ижодкорлар ва барча қизиққанлар таклиф этилади.

2019 йил 6 март куни соат 11:00да Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасининг катта тадбирлар залида 8 март — Халқаро хотин-қизлар кунига бағишланган **«Аёлга бахт беринг, саодат беринг»** деб номланган мушоира кечаси бўлиб ўтади. Барча ижодкорларни таклиф қиламиз.

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси

